

PELASTUSOPISTO

POLIISI
POLIISIAMMATTIKORKEAKOULU

PELASTUSHENKILÖSTÖN KOKEMA SEKSUAALINEN AHDISTELU TYÖTEHTÄVILLÄ JA TYÖPAIKOILLA

Tutkimus toteutettuna Rescuebase -applikaatiolla

Huttunen Jukka

Rinkinen Sanna

26.12.2019

TIIVISTELMÄ

Tekijä Huttunen Jukka Rinkinen Sanna	Tutkinto Pelastusalan päällystö (AMK)
Julkaisun nimi Pelastushenkilöstön kokema seksuaalinen ahdistelu työtehtävillä ja työpaikoilla Tutkimus toteutettuna Rescuebase - applikaatiolla	Julkisuus Julkinen
Sivumäärä 37 + 7	Päiväys 26.12.2019
Opinnäytetyön ohjaaja Erikoistutkija Puustinen Alisa	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tämän opinnäytetyön ensimmäisenä tavoitteena oli selvittää, kuinka paljon palo- ja pelastusalaalla työskentelevät henkilöt kokevat seksuaalista häirintää Suomessa ja ulkomailla. Aineisto kerättiin Rescuebase altistuspäiväkirja-applikaatiolla. Rescuebasea ei ole aiemmin käytetty tutkimustyökaluna, joten työssä oli tarkoitus myös selvittää, toimiiko Rescuebase tutkimuksen aineistonkeruumenetelmänä.</p> <p>Rescuebase -applikaatio on maailmanlaajuisesti yhtenäinen pelastustoimen hallinta-alusta ja altistuspäiväkirja. Sovellus oli tutkimushetkellä käytössä yhteensä 15 eri maassa. Rescuebase toimi tutkimusdatan keräämisessä erittäin hyvin ja tutkimuksessa selvisi, että palo- ja pelastusalaalla koetaan seksuaalista häirintää sekä verballisessa, että fyysisessä muodossa. Useimmiten ahdistelija on potilas tai ulkopuolinen henkilö, mutta joissakin tapauksissa myös samalla työpaikalla oleva henkilö.</p> <p>Verrattaessa ilmoitusten määrää Rescuebasen kautta, sekä pelastuslaitosten omilla toimintaohjeilla Suomessa tehtyjen merkintöjen välillä, oli sovelluksen kautta tehtyjen ilmoitusten määrä puolet suurempi, kuin laitosten omat ilmoitukset. Usein pelastuslaitosten omat toimintaohjeet ja ilmoituksen tekeminen on kankeata ja aikavievää. Rescuebasen avulla merkintä on vain parin napin takana. Näin ollen voisi päätellä, että häirintätapauksista tehtäisiin helpommin ilmoitus, kun ilmoituksen tekeminen olisi vaivattomampaa.</p> <p>Tutkimuksen toisena tavoitteena oli selvittää, toimiiko Rescuebase tutkimustyökaluna ja tämä tavoite saavutettiin. Seksuaalista ahdistelua pelastusalaalla on Suomessa tutkittu vain vähän. Tutkimustulokset antoivat tietoa, että asiaa olisi syytä tutkia laajemmaltikin.</p>	
Avainsanat seksuaalinen häirintä, Rescuebase, pelastustoimi	

ABSTRACT

Author Huttunen Jukka Rinkinen Sanna	Degree Programme Fire Officer's Degree (UAS)
Title Sexual harassment of rescue workers at work and in the workplace Study performed with Rescuebase application	Confidentiality Public
Pages 37 + 7	Date 26.12.2019
Academic supervisor Senior Researcher Puustinen Alisa	
<p>Abstract</p> <p>The first objective of this thesis was to find out how many people working in the fire and rescue sector experience sexual harassment in Finland and abroad. The data was collected using the application Rescuebase. Rescuebase has not previously been used as a research tool, so the second objective of the study was to determine whether Rescuebase served as a research tool, this objective was achieved. There has been little research on sexual harassment in the rescue sector in Finland.</p> <p>The application Rescuebase is a unified emergency services management platform. At the time of the study, the application was in use in 15 different countries. Rescuebase performed extremely well in collecting research data and it was found that the personnel of the rescue services are experiencing sexual harassment, both verbally and physically. Most often, the abuser is a patient or an outsider, but in some cases also a person from the same workplace. The information collected with Rescuebase is anonymous collecting information on gender, date of birth and title, and it is available for Android and iOS.</p> <p>When comparing between the number of harassment reports through Rescuebase, and harassment entries made according to the guidelines of the rescue services in Finland, the number of reports made through the application was considerably higher than through the institutions' own system. Often, rescue departments' policies and reporting practices are cumbersome and time consuming, with Rescuebase, exposure tracking is just a couple of clicks away. Therefore, it could be concluded that cases of harassment would be more easily reported if reporting them were easier. The results of the study indicate that further research is needed.</p>	
<p>Keywords sexual harassment, Rescuebase, rescue services</p>	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
2 SEKSUAALINEN AHDISTELU	7
3 SEKSUAALISEN HÄIRINNÄN TUNNUSMERKKEJÄ	12
5 TUTKIMUSETIIKKA	17
6 RESCUEBASE AINEISTONKERUUVÄLINEENÄ	18
RESCUEBASE	18
TIETOTURVA	18
7 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS RESCUEBASE - APPLIKAATION AVULLA	20
8 LISÄAINEISTON KERÄÄMINEN	23
9 TUTKIMUSTULOKSET	24
10 PELASTUSLAITOSTEN OMAT ILMOITUKSET JA TOIMINTAMALLIT	31
11 RESCUEBASE TUTKIMUSALUSTANA	32
12 POHDINTA	33
LÄHTEET	36
LIITTEET	38
LIITE 1: PRIVACY POLICY RESCUEBASE REGISTER	38
LIITE 2: TUTKIMUSKYSYMYKSET JA VASTAUSVAIHTOEHDOT	42

1 JOHDANTO

Olemme kumpikin tämän opinnäytetyön tekijöistä työskennelleet palo- ja pelastusalalla yli kymmenen vuotta. Molemmat meistä myös tietävät, että alalla tapahtuu seksuaalista häirintää ja ahdistelua eri muodoissa.

Haasteita on huomattu olevan eri merkintöjen tilastoimisessa, esimerkkinä savuallistuminen. Savusukelluksen jälkeen tehdään pelastusyksikölle huollot, täydennykset ja yhtä lailla myös palomiehet tarvitsevat omat tankkauksensa ja pesulla käymisen, jotta kaikki noki ja lika saadaan iholta ja varusteista mahdollisimman pian pois altistamasta lisää myrkyille. Tämän opinnäytetyön tekijöistä Jukka Huttunen on joitakin vuosia sitten kehittänyt älypuhelimeen applikaation, johon pelastustoimessa työskentelevät voivat merkitä omia altistumisiaan (esimerkkinä savu ja eri kemikaalit, traumat). Applikaatio on globaalisti yhtenäinen pelastustoimen hallinta-alusta, jonka avulla parannetaan työturvallisuutta.

Tiedämme, että pelastustoimessa tapahtuu seksuaalista ahdistelua eri muodoissa, mutta sitä on tutkittu Suomessa vain vähän. Opinnäytetyössä haluttiin myös testata Rescuebase -sovelluksen uutta osa-aluetta tutkimuskäytössä datan keräämisessä ja analysoinnissa, koska applikaatio on jo levinnyt altistumispäiväkirjan myötä pelastustoimessa työskentelevien keskuuteen. Tällöin luonnollinen valinta oli tehdä tutkimus seksuaalisesta ahdistelusta käyttämällä applikaatiota datan keräämisessä ja samalla koeponnistaa applikaation toimivuus tutkimuksen osana.

Tämän opinnäytetyön tarkoituksena on siis selvittää, miten paljon ja minkälaista seksuaalista ahdistelua pelastushenkilöstö kokee työtehtävillään ja työpaikoillaan: Ovatko ahdistelijat ulkopuolisia vai potilaita/avun tarvitsijoita vai työkavereita? Missä ahdistelua tapahtuu? Onko se suullista vai fyysistä tai ehkä jopa molempia? Tällä tutkimuksella halutaan samalla myös kokeilla, onko ilmoituksen tekeminen helpompaa applikaation kautta kuin laitosten omalla toimintamallilla, jotka ovat usein kovin kankeita ja aikaa vieviä lomakkeita.

Raportin ensimmäisissä luvuissa kerrotaan ensin seksuaalisesta ahdistelusta teoriatasolla ja sen jälkeen käsitellään aiemmin tehtyjä tutkimuksia aiheeseen liittyen. Koska opinnäytetyö on toiminnallisen työn lisäksi tutkimus, luvussa viisi käsittelemme tutkimusetiikkaa. Lisäksi raportissa kerrotaan Rescuebase -sovelluksesta mikä sen on ja mihin tarkoitukseen suunniteltu. Tämän jälkeen esittelemme tekemämme tutkimuksen tulokset ja päätelmät. Lopuksi viimeisessä pohdinta -kappaleessa käsittelemme opinnäytetyön prosessia ja asioita mitä olisimme voineet tehdä toisin tai asioita mitä tekisimme toisin. Viimeisenä esitellään lähteet ja liitteet.

2 SEKSUAALINEN AHDISTELU

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolain (1325/2014) tarkoituksena on edistää yhdenvertaisuutta ja ehkäistä syrjintää sekä tehostaa syrjinnän kohteeksi joutuneen oikeusturvaa.

Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolain (1325/2014) 3. luku 14§ Henkilön ihmisarvoa tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukkaava käyttäytyminen on häirintää, jos loukkaava käyttäytyminen liittyy 8 §:n 1 momentissa tarkoitettuun syyhyn ja käyttäytymisellä luodaan mainitun syyn vuoksi henkilöä halventava tai nöyryyttävä taikka häntä kohtaan uhkaava, vihamielinen tai hyökkäävä ilmapiiri.

Työnantajan menettelyä on pidettävä syrjintänä, jos työnantaja saatuaan tiedon siitä, että työntekijä on joutunut työssään 1 momentissa tarkoitettun häirinnän kohteeksi, laiminlyö ryhtyä käytettävissään oleviin toimiin häirinnän poistamiseksi (Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolaki 1325/2014).

Toisin sanoen työnantajan on puututtava häirintään ja syrjintään jo lainkin puolesta. Tämän lain noudattamista valvovat yhdenvertaisuusvaltuutettu, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta sekä työsuojeluviranomaiset. Tasa-arvovaltuutettu neuvoo muun muassa internet -sivuillaan eri teemoittain tilanteissa ja eri elämänalueilla, kuten esimerkiksi seksuaalista häirintää, palkkasyrjintää ja syrjintää työelämässä koskevista asioista. (Tasa-arvo 2019.)

Tasa-arvoa ja yhdenvertaista kohtelua säännellään Suomen kansallisessa lainsäädännössä, Euroopan yhteisön oikeudessa ja Suomea sitovissa kansainvälisissä sopimuksissa. Perustuslaissa on syrjinnän kieltö ja velvoite edistää sukupuolten tasa-arvoa. Tasa-arvolaissa on säännökset sukupuolten välisen tasa-arvon edistämisestä ja sukupuolisyryjinnän kielloista, sekä niiden rikkomisen seuraamuksista. (Tasa-arvo 2019). Sukupuolinen häirintä ja ahdistelu määritellään ei-toivotuksi ja yksipuoliseksi, joko fyysiseksi tai sanalliseksi seksuaaliväritteiseksi käyttäytymiseksi, joka on aina kohteelleen vastentahtoista, tai ainakin ei-toivottua. (Kauppinen ym. 2001, 9.)

Kauppinen ja Purola kertovat teoksessaan *Flirtti, häirintä ja jännite* (2001, 9), että suuren yleisön tietoisuuteen ahdistelutapaukset ovat nousseet näyttävien julkisten skandaalien kautta. Myös julkisuudessa on noussut esille se, miten vaikeata ahdistelun määrittely on.

Häirintä voi olla sitä, että joku ylemmässä asemassa oleva henkilö ahdistelee alemmassa asemassa olevaa. Sukupuolisen ahdistelun herättämä vastentahtoisuus erottaa häirinnän muusta seksuaalisväritteisestä viestinnästä ja käyttäytymisestä työpaikalla. (Kauppinen ym. 2001, 9.) Kuitenkin häirintää voi kokea kuka tahansa asemastaan riippumatta tai häirintää voi tapahtua myös niin sanotusti saman arvoisten työasemien välillä.

Hanna Vilka teoksessaan *Seksuaalinen häirintä* (2011, 35) kertoo, että seksuaalisuus on termi, jonka on kerrottu ilmaantuneen puhekieleen vasta 1800-luvun alussa. Seksuaalisuus on sanoja, tekoja, mielikuvia sekä fantasioita. Vilkan teoksessaan lainaama filosofi Michael Foucaultin mukaan seksuaalisuus on erityisen ahdas valtasuhteiden kulkureitti, josta kulkee yhtä lailla mies, nainen, vanha, nuori, vanhempi, jälkeläinen, opettaja, oppilas, pappi ja maallikko, hallitus ja kansa. Seksuaalisuus on kautta aikojen ollut yksi tehokkaimmista välineistä, jota on voinut käyttää erilaisten strategioiden tukivälineenä ja saumakohtana.

Länsimaissa ei ole koskaan ollut yksimielisyyttä siitä, mitä seksuaalisuus on, koska seksuaalisuus ei ilmene koskaan ainoana ominaisuutena. Se kietoutuu yhteiskuntaluokkaan, siviilisäätyn, alueisiin, uskontoihin, rasismiin, etnisyyteen, rotuun, tabuihin, sukupuoleen ja ikään. Historiallisesti seksuaalisuus on tarkoittanut myös menetelmää, joka tuottaa tietoa, puhetta ja tunnustuksia nautinnosta. Se on valtaa puhua seksuaalisuudesta ja seksuaalisuudelle. (Vilka 2011, 12.)

Vilka kertoo teoksessaan *Seksuaalinen häirintä* (2011, 35) myös siitä, että eroja seksuaaliselle kanssakäymiselle on myös eri kulttuureissa. Toisessa kulttuurissa samalla asialla voi olla täysin eri merkitys kuin toisessa. Esimerkiksi romanipariskunta ei edes istu toistensa vieressä vanhempien romanien läsnä ollessa. Hindukulttuurissa ei suvaita julkisia hellyydenosoituksia lainkaan. Suomessa seksuaaliseksi kanssakäymiseksi mielletään usein suora koskettelu, kun taas islamilaisessa kulttuurissa seksuaalisuutta

ovat kaikki eri sukupuolta toisilleen olevien vieraiden henkilöiden väliset kontaktit kuten kättely tai pelkkä katse.

Seksuaalisuuden merkitykset vaihtelevat suuresti aikakausittain. Esimerkiksi elokuvantutkija Richard Dyer esittää, että 1950-luvulla seksuaalisuus oli korostetun merkityksellistä erityisesti länsimaissa ja sillä oli yhteiskunnallisesti erityinen painoarvo. Tuolloin seksuaalisuus nousi voimallisesti julkiseen keskusteluun samanaikaisesti niin tieteessä kuin kulttuurissa. Muun muassa Marilyn Monroeta alettiin pitää seksuaalisuuden symbolina. Samaan aikaan julkaistiin Alfred Kinseyn suurta julkisuutta saaneet seksiraportit ja Playboyn ensimmäinen numero. (Vilka 2011, 12 - 13.)

Käsitteellisesti seksuaaliseen häirintään liittyvät asiat ovat edelleen täsmentymättä, koska tilanteet, tekotavat, tekijät ja kohteet vaihtelevat suuresti. Arkikielessä käytetään rinnakkain ilmaisuja seksuaalinen häirintä ja ahdistelu, ei-toivottu seksuaalinen käyttäytyminen, seksuaalinen kaltoinkohtelu, sekä seksuaalinen hyväksikäyttö. (Vilka 2011, 35.)

Vilka (2011, 35) kertoo teoksessaan myös siitä, että usein arkikielen käytössä kokemuksellisesti seksuaalinen häirintä voidaan kääntää seksuaaliseksi hyväksikäytöksi. Esimerkiksi ammattikorkeakoulun opettaja Ella kokee, että hän on joutunut joskus tietyn miestyypin seksuaalisen hyväksikäytön kohteeksi. Ella kuvailee tyyppiä seuraavasti: *mielistelevä ylikehuva miestyppi, oman edun tavoittelija*. Henkilökohtaisena kokemuksenaan Ella mieltää joutuneensa seksuaalisen hyväksikäytön uhriksi, mutta juridisesti asiaa ei voi nimetä seksuaaliseksi hyväksikäytöksi, vaan häirinnäksi.

Miesten ja naisten välistä tasa-arvossa annetun lain (1986/609) 7. pykälässä määritellään seksuaalisen häirinnän tarkoittavan sanallista, sanatonta tai fyysistä, luonteeltaan seksuaalista ei-toivottua käytöstä, jolla tarkoituksellisesti tai tosiasiallisesti loukataan henkilön henkistä tai fyysistä koskemattomuutta erityisesti luomalla uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri (ks. myös Vilka 2011, 35.)

Seksuaalista häirintää ovat esimerkiksi seuraavat asiat, mikäli ne ovat luonteeltaan seksuaalisia tai seksuaalisesti värittyneitä käytöstä: sukupuolisesti vihjailevat eleet tai

ilmeet, härskit puheet, kaksimieliset vitsit sekä vartaloa, pukeutumista tai yksityiselämään koskevat huomautukset tai kysymykset, pornoaineistot, seksuaalisesti värityneet kirjeet, sähköpostit, tekstiviestit, puhelinsoitot, fyysinen koskettelu ja sukupuoliyhteyttä tai muuta kanssakäymistä koskevat ehdotukset tai vaatimukset. (Vilka 2011, 35.)

On täysin yksilöllistä ja tilanteesta riippuvaista, mitä kukakin kokee häirintänä, eriarvoisena kohteluna ja mistä loukkaannutaan. Toiselle takapuolen taputtelu tai seksistiset sanalliset heitot voivat olla suorastaan päivän piriste, kun taas joku toinen voi kokea saman asian kovinkin ahdistavana. Asiaan vaikuttaa varmasti vahvasti myös se, minkälaiset henkilön elämäkokemus ja taustat ovat.

Häirinnän yleisin muoto työpaikoilla on Hanna Vilkan (2011, 35) mukaan sanallinen ilmaisu, kuten esimerkiksi härski vitsi tai kiusoittelu. Loukkaavana koetaan heittoja tai koskettelua, jotka jollakin tapaa vaarantavat yksityisyyden tai ovat tungettelevia kuten esimerkiksi sanallinen solvaaminen, fyysinen koskettelu, kähmintä ja niin edelleen. Nämä koetaan hankaliksi esimerkiksi hoitotilanteissa, jossa ollaan fyysisesti lähellä toista.

Se mikä koetaan häirinnäksi, riippuu muun muassa henkilön sukupuolesta, asemasta, iästä ja asemasta. Johtui häirinnän kokemus mistä tahansa, on siihen aina syytä puuttua. Työpaikan on oltava sellainen, että ihmisten on siellä hyvä olla ja että kenenkään pitää joutua työskentelemään ympäristössä, jossa ahdistaa tai sinne ei ehkä välttämättä halua edes mennä.

Häirintään liittyy usein hiljaisuuden kulttuuri. Häirinnän kohteeksi joutunut voi pelätä ja ei uskalla puhua asiasta. Tapaus voi herättää häpeän tunteita ja itesyytöksiä. Työtoverit saattavat pelätä asemansa puolesta tai jopa suhtautua välinpitämättömästi havaitsemaansa häirintään. (Kauppinen ym. 2001, 13 - 14.)

Seksuaalisen häirinnän määritelmiä löytyy sekä työturvallisuuslaista, tasa-arvolaista että rikoslaista. Työturvallisuuslain 28 §:ssa työnantajalle kohdistettu velvollisuus puuttua häirintään ja epäasialliseen kohteluun käsittää sekä seksuaalisen että muunlaisen häirinnän, esimerkiksi työpaikkakiusaamisen. (Pyykönen ym. 2019, 8.)

Jason Walker (2019, 9, 10) kertoo raportissaan Workplace Bullying & First Responders, että on havainnut työpaikoilla tapahtuvan kiusaamisen ja seksuaalisen häirinnän ympäröivän myös väkivallan ja manipuloinnin kohdalla. Tutkijoiden on tullut tarpeelliseksi tutkia kriittisesti sitä, missä määrin kiusaaminen ja seksuaalinen häirintä vaikuttavat negatiivisesti ensilinjan auttajiin. Työpaikkakiusaaminen ja seksuaalinen ahdistelu voivat aiheuttaa vakavaa haittaa yksilön käsitykselle itseluottamuksesta, itsearvosta ja heijastaa heidän suoritustaan työssä.

3 SEKSUAALISEN HÄIRINNÄN TUNNUSMERKKEJÄ

Seksuaalinen häirintä on epätoivottua käytöstä, jossa toinen osapuoli kokee olonsa vaivautuneeksi, ahdistuneeksi ja tilanteen epämiellyttävänä. Seksuaalisen häirinnän tunnusmerkkejä ovat seuraavat (Pyykönen 2019, 2):

- Häirintä on jatkuvaa ja toistuvaa.
- Häirintä on tarkoituksellista.
- Häirinnän uhrin on tullut lähtökohtaisesti kieltää tai paheksua häiritsijää. Huomattakoon, että velvollisuutta kieltää häiritsijää tarkastellaan suhteessa uhrin alisteiseen asemaan. Se, että uhri ei ole pystynyt kieltämään häiritsijää jatkamasta, ei poista hänen oikeuksiaan saada asiaa käsiteltyksi.
- Seksuaalisen häirinnän on tullut aiheuttaa uhrin sairastuminen, haittaa terveydelle tai ainakin näiden vaaraa.
- Seksuaalisesta häirinnästä on tullut ilmoittaa (poikkeuksena, jos häiritsijä on esimies).

Seksuaaliseen ahdisteluun syyllistyy uuden lainkohdan mukaan se, joka koskettelemalla tekee toiselle sen kaltaisen seksuaalisen teon, joka on omiaan loukkaamaan uhrin seksuaalista itsemääräämisoikeutta. Toisen mielestä seksuaalista häirintää on härskien vitsien kertominen kahvipöydässä, toiselle häirintä on konkreettista vasta sitten, kun joku työpaikalla käy kiinni fyysisesti. Kahden viimeisen vuoden aikana on myös keskusteltu paljon siitä, onko flirttailu seksuaalista häirintää. Rajanveto miellyttävän flirtin ja seksuaalisen häirinnän välillä voi joskus olla vaikeaa, koska häirintä on myös vahvasti subjektiivinen kokemus. (Pyykönen 2019, 18.)

Pyykönen (2019, 19) lainaa teoksessaan Sexpo säätiön Jussi Nissistä, joka on määritellyt seksuaalisen häirinnän sellaisena käytöksenä, joka loukkaa uhrin itsetuntoa. Seksuaalinen häirintä voi ilmetä muun muassa nimittelynä, hävyttömänä tuijottamisena, erilaisina seksuaalissävytteisinä kommentteina tai härskkeinä eleinä tai kosketteluna. Flirtti puolestaan on Nissisen mukaan kahden ihmisen välinen kontakti, jossa toinen tekee aloitteen ja katsoo, vastaako toinen flirttiin. Seksuaalisesta häirinnästä on taas kyse silloin, kun huomionosoitukset ovat yksipuolisia.

4 AIEMPIÄ TUTKIMUKSIA JA NIIDEN TULOKSIA

Seksuaalista häirintää on tutkittu Suomessa esimerkiksi ammattiliittojen kautta. Kansainvälisesti pelastajien ja ensihoitajien kokemaa seksuaalista häirintää on tutkittu lähinnä Yhdysvalloissa.

#Metoo -kampanjan seurauksena Suomessa tehtiin vuonna 2018 ennätysellinen määrä tutkimuksia seksuaalisesta häirinnästä työpaikoilla. Tutkimusten mukaan eniten seksuaalista häirintää koettiin sosiaali- ja terveydenhuolto- sekä palvelualoilla. Palvelualojen ammattiliitto PAMin kyselyssä havaittiin, että häirintää kyllä tapahtuu muidenkin kuin asiakkaiden taholta (kollegat, esimiehet), mutta selkeitä lukuja on esitetty vain asiakkaiden tahoilta tapahtuvan häirinnän osalta. (Pyykönen 2019, 29 - 30.)

STTK:n kyselyssä vuonna 2018 terveydenhuoltoalalla häirintää kokeneista 82 prosenttia ilmoitti asiakkaiden ja potilaiden syyllistyneen seksuaaliseen häirintään. Häirintä oli ilmennyt sanallisena (92 % vastaajista) sekä kosketteluna (61 %). (Miettinen 2018.)

Vuonna 2018 syksyllä teki kymmenen akavalaista liittoa kyselyn seksuaalisesta häirinnästä ja seksismistä työelämässä sekä toimenpiteistä, joilla seksuaaliseen häirintään ja seksismiin on puututtu. Liitot, jotka olivat tutkimuksessa mukana, olivat seuraavat: Agronomiliitto, Akavan Eritysalat, DIFF – Ingenjörerna i Finland, Yksityisalojen Esimiehet ja Asiantuntijat YTY, Insinööriliitto, Luonnon-, ympäristö- ja metsätieteilijöiden liitto Loimu. Suomen Ekonomit, Tekniikan Akateemiset TEK, Tradenomiliitto TRAL, sekä Yhteiskunta-alan korkeakoulutetut. (Miettinen 2018.)

Kyselyssä seksuaalinen häirintä määriteltiin, sanalliseksi, sanattomaksi tai fyysiseksi, luonteeltaan seksuaaliseksi ei-toivotuksi käytökseksi, jolla loukataan henkilön henkistä tai fyysistä koskemattomuutta erityisesti luomalla uhkaava, vihamielinen, halventava, nöyryyttävä tai ahdistava ilmapiiri. Kyselyssä oli kaksi eri kohdejoukkoa: liittojen korkeakoulututkinnon suorittaneet työlliset ja työttömät jäsenet sekä korkeakoulututkintoon valmistavassa koulutuksessa olevat opiskelijajäsenet. Kyselyyn vastasi 8106 henkilöä. (Miettinen 2018.)

Vastaajista häirinnän kohteeksi joutuneista työvoimaan kuuluneista vastaajista 21 prosenttia oli kokenut seksuaalista häirintää kerran edeltävien viiden vuoden aikana. 54 prosenttia häirintää kokeneista oli kokenut häirintää 2 - 5 kertaa, joka kymmenes häirintää kokeneista 6 - 10 kertaa ja 7 prosenttia häirintää kokeneista 10 kertaa. Miehet ja naiset eivät eronneet juurikaan toisistaan häirintäkokemusten lukumäärissä. Kyselyssä kysyttiin myös, olivatko häirintää kokeneet ryhtyneet toimenpiteisiin itseensä kohdistuneen häirinnän vuoksi, mihin 54 prosenttia vastasi, että ei ollut. (Miettinen 2018.)

Tehy toteutti maaliskuussa 2018 seksuaalisesta häirinnästä kyselyn johon vastasi 1021 jäsentä. Kysely lähetettiin 4000 jäsenelle satunnaisotannalla. Vastausprosentiksi muodostui 26, joka on melko tavanomainen sähköpostikyselyn tulos. (Ojanperä 2018, 5.)

Vastaajien keski-ikä on 41 vuotta. Suurin osa vastaajista on naisia (92 %, n=933). Yli puolet (62 %, n=623) on työskennellyt alalla yli 10 vuotta ja vain pieni osa (1 %, n=13) alle vuoden. Vastaajat edustavat laajasti eri ammattiryhmiä ja koko maata. Vajaa puolet (42 %, n=428) vastaajista on kokenut seksuaalista häirintää työssään. Sanallinen häirintä on yleisin (92 %, n=390) häirintämuoto, mutta myös koskettelua (61 %, n=259) esiintyy. Vähiten seksuaalista häirintää tapahtuu sosiaalisen median (4 %, n=18) kautta. (Ojanperä 2018, 9.)

Ikäryhmässä 30-vuotiaat ja nuoremmat oli enemmän vastaajia, jotka olivat kokeneet seksuaalista häirintää kuin niitä, joilla kokemuksia ei ollut. Yli 30-vuotiaiden ryhmissä taas oli vähemmän seksuaalista häirintää kokeneita kuin niitä, joilla oli kokemusta häirinnästä. Kyselyssä tiedusteltiin, ketkä ovat häirinneet seksuaalisesti. (Ojanperä 2018, 9.)

Vastauksissa oli mahdollista valita useita vaihtoehtoja. Potilaat tai asiakkaat (82 %, n=349) häiritsivät eniten, mutta myös omaiset (10 %, n=43) syyllistyivät siihen. Harvinaisinta oli, että esimies (2 %, n=9) häiritsi työntekijää seksuaalisesti. Yli puolet (59 %, n=13) miesten kokemasta häirinnästä aiheuttaa oman alan kollega, kun luku naisilla on 20 % (n=82). Naisten kokemasta häirinnästä joka neljännen (25 %, n=101) aiheutti toisen ammattialan kollega. Miesvastaajista vain yksi ilmoitti häirinnän aiheuttajaksi toisen ammattialan kollegan. Sekä nais- että miesvastaajiin kohdistunut

seksuaalinen häirintä ilmenee sanallisesti. Myös koskettelu kohdistuu molempiin sukupuoliin, naisiin (62 %, n=247) hieman enemmän kuin miehiin (41 %, n=9). (Ojanperä 2018, 9.)

Palomiehinä toimivia ja työskenteleviä naisia koskeva seksuaalisen häirinnän tutkimus toteutettiin Yhdysvalloissa lokakuussa 2018 (julkaistu maaliskuussa 2019). Kyselyyn osallistui 2022 naista, jotka toimivat palomiehen virassa. Kyselyyn vastanneista naisista yli 40 prosenttia ilmoitti ensinkin kokevansa, että joutuvat tekemään kaksinkertaisen työn ansaitakseen saman kohtelun kuin muut työntekijät. He myös kokivat, että ovat enemmän niin sanotusti silmän alla ja vahdittavana kuin muut palomiehet. Lisäksi vastauksista ilmeni, että 37,5 prosenttia naisista ilmoitti kokeneensa verbaalista seksuaalista häirintää, 12,9 prosenttia ilmoitti tulleen häirityksi kirjoittelulla, 16,9 prosenttia oli kokenut seksuaalista simputusta, 37,4 prosenttia seksuaalista lähentelyä ja 5,1 prosenttia fyysisiä hyökkäyksiä tai koskemista. Tutkimuksessa ei oltu eritelty sitä, ovatko häirintätapahtumat tapahtuneet työpaikalla ja työtehtävillä vai onko kysymyksiin vastattu myös siviilielämän puolelta. (Jahnke ym. 2019.)

Jukka Ylönen opinnäytetyönään Keski-Suomen pelastuslaitokselta teki 2019 tutkimuksen, jonka tarkoituksena oli selvittää Keski-Suomen pelastuslaitoksen ensihoitopalvelun työntekijöiden ja Tampereen ammattikorkeakoulun ensihoitaja AMK – opiskelijoiden kokemuksia työyhteisön sisällä esiintyvistä seksuaalisesta häirinnästä. Tutkimuksessa tarkasteltiin seksuaalista häirintää, joka ei tule potilaiden tai omaisten taholta. Tulokset osoittavat, että 33 % vastaajista oli kokenut seksuaalista häirintää työssä tai harjoittelujaksolla. Naisista seksuaalista häirintää oli kokenut 53 %, miehistä 18 %. Suurin osa seksuaalisesta häirinnästä tapahtui potilaiden tai asiakkaiden taholta (84 %), mutta myös työtovereiden taholta seksuaalista häirintää ilmeni (57 %). Seksuaalisesti häiritsevästi käyttäytynyt henkilö oli 94%:ssa vastauksista eri sukupuolta kuin häirinnän kohde. (Ylönen 2019, tiivistelmä.)

Vastaajien mukaan seksuaaliselle häirinnälle altistaa eniten oma seksuaalisesti provosoiva käytös, työyhteisön asenne ja ronski huumori sekä naissukupuoli miesvaltaisessa työyhteisössä. Työyhteisössä ilmenevään seksuaaliseen häirintään löydettiin useita ehkäisykeinoja, joita olivat muun muassa työyhteisön kouluttaminen ja

kehittäminen, avoin puhe koskien seksuaalista häirintää ja fyysiset tilaratkaisut majoitustiloissa. (Ylönen 2019, tiivistelmä.)

Yhteenvetona aiemmista tutkimusta voidaan siis päätellä, että seksuaalista ahdistelua koetaan pelastustoimen sekä hoitoalan työpaikoilla ja työtehtävillä. Useimmiten terveydenhuoltoalalla ahdistelija on potilas, joka ahdistelee hoitajaansa. Varsinkin päihtyneet potilaat useimmiten antavat sanallisia kommentteja hoitajilleen. Tällaisia potilaita tavataan useammin päivystyspoliklinikoilla ja ensiavussa kuin esimerkiksi vuodeosastoilla.

Seksuaalista ahdistelua ja häirintää on tutkittu terveydenhuoltoalalla jonkin verran, mutta pelastusalalla ei riittävästi. Tutkimusmenetelmät tulisi olla vastaajilleen vaivattomampia ja vähän aikaa vievää, jolloin ilmoituksia tehtäisiin todennäköisesti herkemmin. Nyt kun vaikuttaa siltä, että eri organisaatioissa on ilmoituksen tekeminen tehty kovin kankeaksi ja ilmoitus pitää jättää käytännössä kirjautumalla työntäjän tietoverkkoon, usein etsiä joko nettisivuilta tai verkkolevyiltä oikeat lomakkeet, joihin pitää täyttää todella tarkasti päivämäärä, paikka, kellonaika sekä se ketä oli paikalla ja miten tilanne eteni. Usein myös ohjeissa pitää ilmoittajan itsensä pohtia sitä, miten vastaavan tilanteen voisi välttää ja miettiä omaa toimintatapaansa vastaisuudessa. Toisin sanoen, mitä pidempi ja hankalampi ilmoitus mistään ahdistelutilanteesta tai vaikka uhka- ja väkivaltatilanteesta on tehdä, jää niitä tekemättä sen takia, että vaiva on liian suuri. Jos ilmoituksen tekeminen olisi lyhyt, yksinkertainen ja helppo tehdä, olisi ahdisteluiden todellinen tilanne varmasti paremmin tiedossa kaikilla pelastuslaitoksilla ja ylipäätään sosiaali- ja terveysalla sekä pelastusalalla.

5 TUTKIMUSETIIKKA

Tieteellisen tutkimuksen luotettavuus ja uskottavuus edellyttävät, että tutkimuksessa noudatetaan hyvää tieteellistä käytäntöä. Tutkimusta tehtäessä on tärkeää muistaa rehellisyys ja eettisyys. Tässä tutkimuksessa on noudatettu eettisyyden periaatteita. Ennen tutkimuksentekoa kirjoitettiin lupalomakkeet yhdessä Pelastusopiston kanssa sekä muiden yhteistyötahojen, jotka tutkimukseen liittyivät. Vaikka tutkimusta suunniteltiin jo pitkän aikaa, mitään konkreettisia toimenpiteitä ei tehty ennen kuin lupa-asiat olivat selvät. Lisäksi applikaation avulla kerätyt tiedot on käsitelty täysin anonyymisti ja tulokset pidetty salassa.

Kaikille kyselyyn osallistuneille kerrottiin alusta pitäen että minkälaiseen tutkimukseen he ovat osallistumassa, mikäli ovat luvan tutkimukselle antaneet. Lisäksi kerrottiin, että mitä tietoja vastanneista kerätään ja mihin tietoja käytetään. Kaikille kerrottiin myös se, että heillä on myös mahdollisuus poistua tutkimuksesta milloin tahansa. Jos he olisivat niin halunneet tehdä, niin kaikki heidän syöttämänsä tieto olisi poistunut kerätystä datasta.

6 RESCUEBASE AINEISTONKERUUVÄLINEENÄ

Rescuebase

Rescuebase -applikaatio on globaalisti yhtenäinen pelastustoimen hallinta-alusta, jonka avulla parannetaan työturvallisuutta, alennetaan kustannuksia ja tehostetaan toimintaa. Rescuebasen kehitys alkoi 2015, ja ensimmäisenä siihen kehitettiin altistumisen seuranta, mutta kysynnän kasvaessa päätettiin kehittää sitä eteenpäin kentältä tulleiden ideoiden pohjalta. Marraskuuhun 2019 mennessä applikaatio on mallinnettu seitsemälle (7) eri kielelle (englanti, saksa, suomi, ruotsi, portugali, ranska ja espanja). Rescuebase on tällä hetkellä käytössä 15:ssä eri maassa.

Tietoturva

Rescuebasen tietosuojaseloste on tiivis ja selkeä loppukäyttäjän kannalta katsottuna (Liite 1). Tietoturva on Rescuebasen kehityksen kulmakivi. Ratkaisu täyttää ISO 27001-, SOC 1-, SOC 2- ja SOC 3, -sertifikaatit.

Kaikki altistumistiedot kulkevat aina käyttäjän itsensä mukana ja ovat käyttäjän itsensä hallittavissa turvallisessa ympäristössä. Käyttäjän syöttämiä tietoja eivät muut voi nähdä, tietoja ei käytetä tutkimuksiin, jos käyttäjä ei sitä halua, tai tietoja ei luovuteta kolmannelle osapuolelle. Käyttäjä voi poistaa tilinsä ja tuhota tietonsa halutessaan. Rescuebasesta on mahdollista saada kaikki tietonsa talteen ennen tilin poistamista.

Rescuebasea on kehitetty tarpeiden mukaan eteenpäin ja sinne on muodostunut laajoja kokonaisuuksia eri osa-alueiden hoitamiseen. Kokonaisuudet, joita Rescuebase pitää sisällään, ovat altistumispäiväkirja, koulutus- ja testiseuranta, ryhmät, viestintä oman ryhmän sisällä, ajoneuvot, kalusto, tehtävät, kaluston kauppapaikka, “Search & Rescue” ja “Channel” opetusvideoiden jakamiseen.

Tärkeimpänä toimintona on kuitenkin pelastustoimessa toimivien altistumisen seuranta ja heidän altistumistietojensa jakaminen oman laitoksen altistumisvastaavan ja työterveyden välillä. Tavoite on saada vähennettyä aktiivisella seurannalla

pelastustoimessa työskentelevien altistumisia vaarallisille yhdisteille tai muille traumatisoiville tapahtumille. Altistumispäiväkirjan on tarkoitus kulkea koko ura mukana, jotta sinne kertyneitä tietoja voidaan hyödyntää tulevaisuudessa.

Rescuebasen lähtöajatus on, että se on tehty mahdollisimman helpoksi käyttäjälle syöttää dataa talteen. Ryhmien altistumisvastaavat tai työterveys voisivat hyödyntää annettua tietoa reaaliajassa ja näin estää lisävahinkojen syntymistä. Altistumispäiväkirjaa voi käyttää myös siten, että syötetyt tiedot pysyvät pelkästään käyttäjällä itsellään ja niitä eivät muut pääse tarkastelemaan.

Rescuebase löytyy Googlen Play -kaupasta ja Applen Appstoresta. Rescuebasea voidaan käyttää ristiin eri käyttöjärjestelmillä (IOS ja Android). Jos käyttäjällä ei ole omaa älylaitetta, voidaan hankkia yhteiskäyttölaite, johon voidaan kirjautua omilla tunnuksilla. Kun Rescuebase on ladattu, luodaan käyttäjätunnus ja kirjaudutaan järjestelmään sisään. Rescuebase muistaa salasanan oletusarvoisesti ja kirjautumista ei tarvitse tehdä kuin kerran. Rescuebasesta voidaan tarvittaessa myös kirjautua ulos ja tiedot pysyvät silti tallessa käyttäjällään. Jos laite menee rikki, voidaan uudella laitteella kirjautua sisään ja käyttäjän omilla tunnuksilla applikaatioon syötetty data on edelleen tallessa. Altistumispäiväkirjan ja tutkimuksiin osallistumisen osalta käyttö on ilmaista. Opiskelijalisenssillä applikaatio on ilmaiseksi käytettävissä kokonaisuudessaan.

7 TUTKIMUKSEN TOTEUTUS RESCUEBASE - APPLIKAATION AVULLA

Tätä opinnäytetyötä varten applikaatioon kehitettiin uusi osa-alue tutkimuksia varten, jota oli tarkoitus samalla testata tiedonkeruualustana. Rescuebaseen syötettiin kysymykset ja vastausvaihtoehdot sekä roolit, joita tutkimus koskee. Rooleilla tarkoitetaan työntekijöiden koulutustasoa, sekä työtehtäviä, joita he tekevät. Näitä rooleja ovat esimerkiksi palomies, ensihoitaja ja palomestari. Näitä tietoja on hyödynnetty applikaation sisällä tehtävässä viestinnässä. Tässä tutkimuksessa hyödynsimme tätä jo olemassa olevaa osaa, jolla saimme selvitettyä, keihin seksuaalinen häirintä kohdistuu. Rescuebase - applikaatiossa on altistumispäiväkirjan alla eri tilanteisiin kohdennettuja merkintävaihtoehtoja. Esimerkkeinä savusukellus tai vesisukellus. Altistumiskohdassa "trauma" on alla eriteltyinä vaihtoehdot merkinnöille "fyysinen uhka/väkivaltilanne, psyykinen kuormitus ja seksuaalinen häirintä". Tutkimukseen asetettiin ”triggeriksi” altistumispäiväkirjan trauman alla oleva seksuaalinen häirintä. Kyselyyn vastaamisen pystyi siis tekemään helposti omalla puhelimella tai tablettitietokoneella välittömästi tilanteen tapahduttua, tai sitten myöhemmin vastaajan hyväksi katsomallaan hetkellä. Näin pyrittiin madaltamaan kynnystä tutkimukseen vastaamiseen ja tiedon tallentamiseen omassa rauhassa paikkaan katsomatta.

Tutkimukseen osallistuakseen henkilön tuli ladata applikaatio Appstoresta tai Googlen Play -kaupasta. Tämän jälkeen käyttäjä loi tilin järjestelmään. Alussa lähtötietoina Rescuebaseen syötetään pakollisina tietoina etu- ja sukunimi. Lisäksi vakanssinumero ja puhelinnumero ovat valinnaiset, ne helpottavat Rescuebase-ryhmän sisäistä kommunikaatiota. Tutkimukseen osallistuneista kerättiin tietona ainoastaan sukupuoli ja syntymäaika, joten tutkimusosuudessa nämä tiedot piti syöttää erikseen. Halutessaan käyttäjä hyväksyi tietojensa jakamisen tutkimustoimintaan. Kysely avautui automaattisesti, jos henkilö koki seksuaalista häirintää ja teki siitä merkinnän Rescuebaseen ja näin ollen tutkimukseen osallistuminen ei unohtunut. Käyttäjällä oli myös mahdollisuus halutessaan keskeyttää tutkimukseen osallistuminen. Tämän tehdessään, kaikki hänen syöttämänsä data poistui tutkimuksesta. Kysymykset oli mallinnettu seitsemälle eri kielelle. Kieli valikoitui applikaation asetuksista valitun kielen mukaan.

Ennen tutkimuksen avaamista sovelluksessa kerrottiin eri medioihin tutkimuksen alkamisesta. Palo- ja pelastusalan julkaisuissa sekä internetsivuilla kerrottiin opinnäytetyöstämme ja alkavasta tutkimuksesta. Lisäksi Rescuebase - applikaatiossa lähetettiin viesti kaikille käyttäjille kansalaisuuteen katsomatta tutkimuksen alkamisesta. Viesti tuli näkyviin päänäytölle, kun applikaatio avattiin. Tällä varmistettiin se, että saimme mahdollisimman monelle käyttäjälle tiedon tehtävästä tutkimuksesta. Kävimme myös kertomassa toukokuussa 2019 Pelastusopistolla oleville pelastaja- sekä alipäällystö- ja päällystökursseille applikaatiosta sekä alkavasta tutkimuksesta.

Omaehtoisen kokemuksen perusteella tutkimuksesta haluttiin tehdä mahdollisimman lyhyt ja ytimekäs. Monesti sähköpostissa tai nettiselaimessa tehtävät tutkimukset ovat pitkiä, vastausvaihtoehtoja on paljon, kyselyyn vastaaminen vie aikaa ja on turhauttavaa kun aina ei tiedä miten pitkä kysely on. Useita kertoja kyselyyn vastaaminen on jäänyt kesken vain siksi, että se on pitkä ja vaikeasti luettava.

Kyselyssämme oli yhteensä 12 kysymystä. Halusimme tietää, kuka kokee ahdistelua ja minkälaisissa rooleissa (esimerkiksi ensihoito, pelastus) sekä minkälaista ahdistelua pelastushenkilöstö kokee työtehtävillään ja työpaikoillaan. Halusimme tietää esimerkiksi, onko fyysisellä luvattomalla koskettelulla ja sanallisella huutelulla suuri ero. Sanallinen huutelu esimerkiksi työtehtävällä toimiville pelastajille tai ensihoitajille on kuitenkin esimerkiksi kesäiltana anniskeluterassien läheisyydessä varmasti pienempi kynnys toteuttaa kuin suoraan fyysinen koskettelu. Halusimme tietää, onko sukupuolilla ero ahdistelun kohteena tai ahdistelijana. Nykyisin ensihoitohenkilöstössä työskentelee huomattavasti paljon enemmän naisia kuin vielä 10 - 15 vuotta sitten.

Myös se kiinnosti, onko eri laitoksilla ohjeistusta ahdistelutapausten käsittelyyn ja ilmoitusten tekemiseen sekä niiden tilastoimiseen. Työturvallisuuslaki (2002/738, luku 5, 27 §) määrää että työssä, johon liittyy ilmeinen väkivallan uhka, työ ja työolosuhteet on järjestettävä siten, että väkivallan uhka ja väkivaltatilanteet ehkäistään mahdollisuuksien mukaan ennakolta. Tällöin työpaikalla on oltava väkivallan torjumiseen tai rajoittamiseen tarvittavat asianmukaiset turvallisuusjärjestelyt tai -laitteet sekä mahdollisuus avun hälyttämiseen. (2002/738, luku 5, 27 §). Lisäksi luvussa 5 pykälä 28 § määrää, että jos työssä esiintyy työntekijään kohdistuvaa hänen terveydelleen haittaa tai vaaraa

aiheuttavaa häirintää tai muuta epäasiallista kohtelua, työnantajan on asiasta tiedon saatuaan käytettävissään olevin keinoin ryhdyttävä toimiin epäkohdan poistamiseksi (2002/738, luku 5, 28 §).

Edellä mainitun työturvallisuuslain 1 momentissa tarkoitettua työtä ja työpaikkaa varten työnantajan on laadittava menettelytapaohjeet. Niissä ennakolta kiinnitetään huomiota uhkaavien tilanteiden hallintaan ja toimintatapoihin, joilla väkivaltatilanteen vaikutukset työntekijän turvallisuuteen voidaan torjua tai rajoittaa. Tarvittaessa on tarkistettava turvallisuusjärjestelyjen ja -laitteiden toimivuus. (2002/738, luku 5, 28 §).

Kyselyssä halusimme myös tietää, missä maissa ahdistelua tapahtuu eniten. Aiempien tutkimusten perusteella vaikuttaa siltä, että asiaa olisi tutkittu enemmän ulkomailla kuin Suomessa. Rescuebase on käytössä ympäri maailmaa yli Suomen rajojen. Näin ollen odotimme myös Suomen ulkopuolelta vastauksia kyselyyn tai ylipäänsä merkintöjä ahdisteluun liittyen. Näitä ei kuitenkaan tässä kyselyssä ilmennyt.

Tässä tutkimuksessa vastauspainikkeet annettiin valmiiksi, mutta myös vapaan sanan kenttä annettiin vaihtoehdoksi. Kun käyttäjä teki merkinnän seksuaalisesta ahdistelusta, aukesi heti kysymyspatteristo valmiine vastauspainikkeineen. Jokaisessa kysymyksessä oli mahdollisuus vastata myös omin sanoin kohdassa "vapaa kenttä".

Ennen tutkimuksen avaamista käyttäjille Rescuebase - sovelluksessa oli käytössämme pieni testiryhmä (kolme henkilöä) joka vastasi laadittuihin kysymyksiin, ja näin saimme muokattua kysymyksiä ja vastausvaihtoehtoja loogisemmiksi. Nämä vastaukset ja tulokset hävitettiin ennen varsinaisen tutkimuksen avaamista, jolloin vastaukset eivät päässeet menemään keskenään sekaisin. Tämän opinnäytetyön tekemiseen liittyvät henkilöt eivät ole vastanneet tutkimukseen itse tai tehneet merkintöjä seksuaalisesta häirinnästä kyselyn aikana.

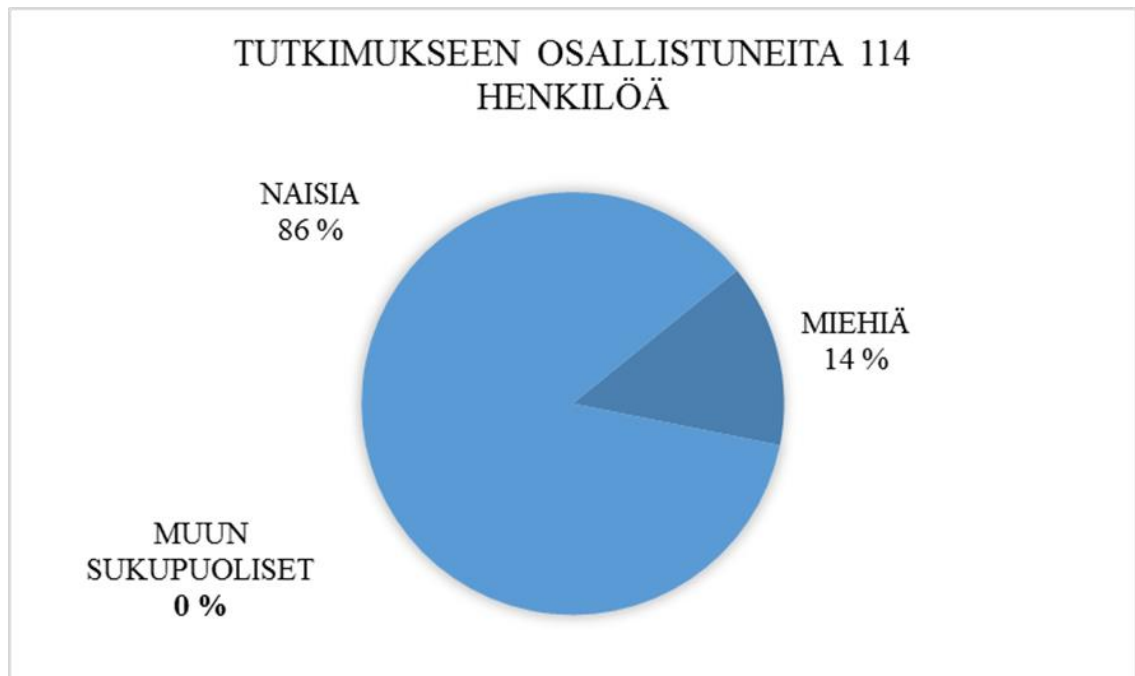
Kyselyä varten tietonsa jakaneita henkilöitä oli 114. Heistä merkintöjä seksuaalisesta häirinnästä teki 14 henkilöä. Itse kyselyyn vastasi kahdeksan (8) henkilöä, joista seitsemän (7) vastasi kaikkiin kysymyksiin ja yksi jätti vastaamisen kesken. Kysymykset ja vastausvaihtoehdot on kokonaisuudessaan esitetty liitteessä 2.

8 LISÄAINEISTON KERÄÄMINEN

Tutkimus Rescuebasessa oli jo avattu, kun päätimme selvittää, onko pelastuslaitoksilla omia järjestelmiä käytössään seksuaalisen ahdistelun seuraamiseksi ja onko niiden kautta tehty merkintöjä tutkimusajankohdalle. Tällä lisäaineistolla pystyimme vertailemaan saatuja tuloksia ja saimme lisäarvoa omalle tutkimuksellemme ja sen toimivuudelle. Kaikki pelastuslaitokset eivät kysymykseen vastanneet edes silloin, kun kysyimme vastaamatta jättäneiltä laitoksilta asiaa uudelleen. Näitä saatuja tietoja käsitellään tässä työssä lisää luvussa pelastuslaitosten omat ilmoitukset ja toimintamallit.

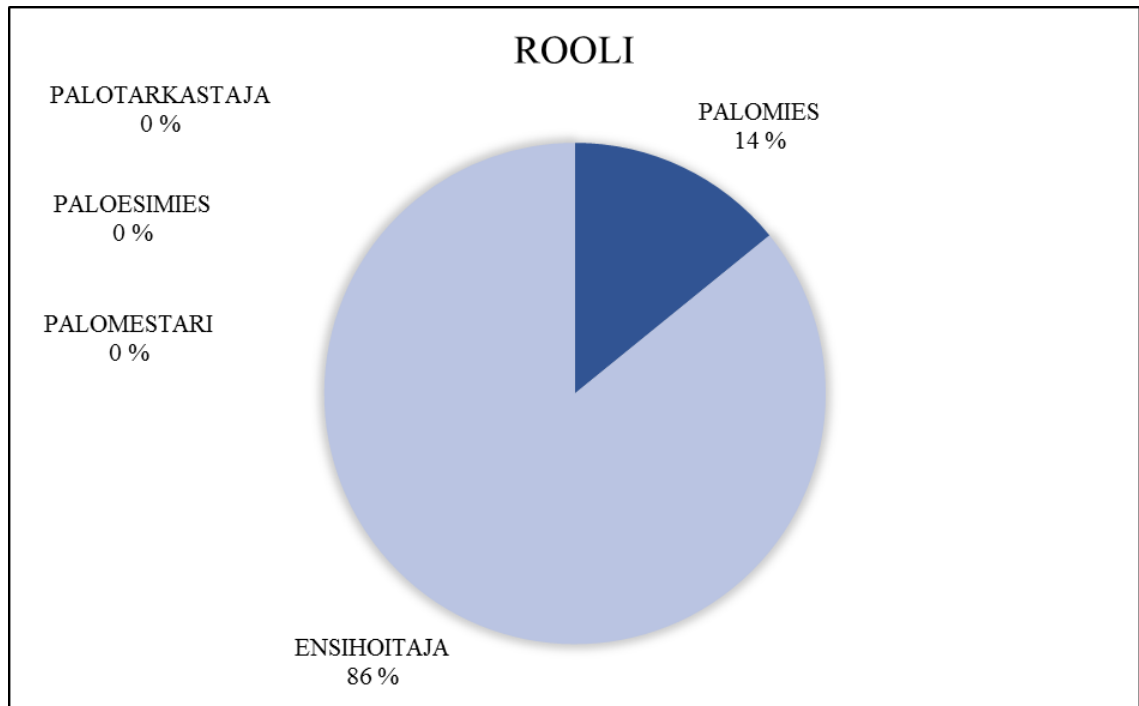
9 TUTKIMUSTULOKSET

Tutkimus seksuaalisesta ahdistelusta Rescuebase -applikaatiota käyttäen tehtiin 1.6. - 31.10.2019. Tutkimus avattiin ensin jo toukokuussa 2019 ja häirintä -merkinnän oli joku käyttäjistä ehtinyt tehdä, ennen kuin huomattiin virhe tiedonkeruussa ja tutkimus jouduttiin sulkemaan hetkeksi. Tutkimus nollattiin kokonaisuudessaan ja aloitettiin uudestaan kesäkuussa. Tutkimusdataa kerättiin siis 5 kuukauden ajalta. Kesäaika otettiin tarkoituksenmukaisesti huomioon tutkimusta aloitettaessa. Silloin ihmiset ainakin Suomessa ovat enemmän ulkona liikkeellä ja varsinkin kaupunkien keskustojen terasseilla. Päihteiden vaikutuksenalaisena ihmisillä usein laskee kynnyks toteuttaa jotakin, mitä eivät ihan täysin selvin päin ehkä tekisi. Tämäkin siis huomioitiin tarkoituksenmukaisesti ennen tutkimuksen avaamista itse Rescuebase -applikaatiossa. Tutkimukseen osallistui 114 henkilöä. Merkinnän ahdistelusta teki 14 henkilöä. Tutkimuskysymyksiin vastasi 8 henkilöä. Kyselyllä saadut tulokset kertovat, että seksuaalista häirintää kokevat pelastusalalla sekä miehet 14 %, että naiset 86 %. (Kuvio 1.)

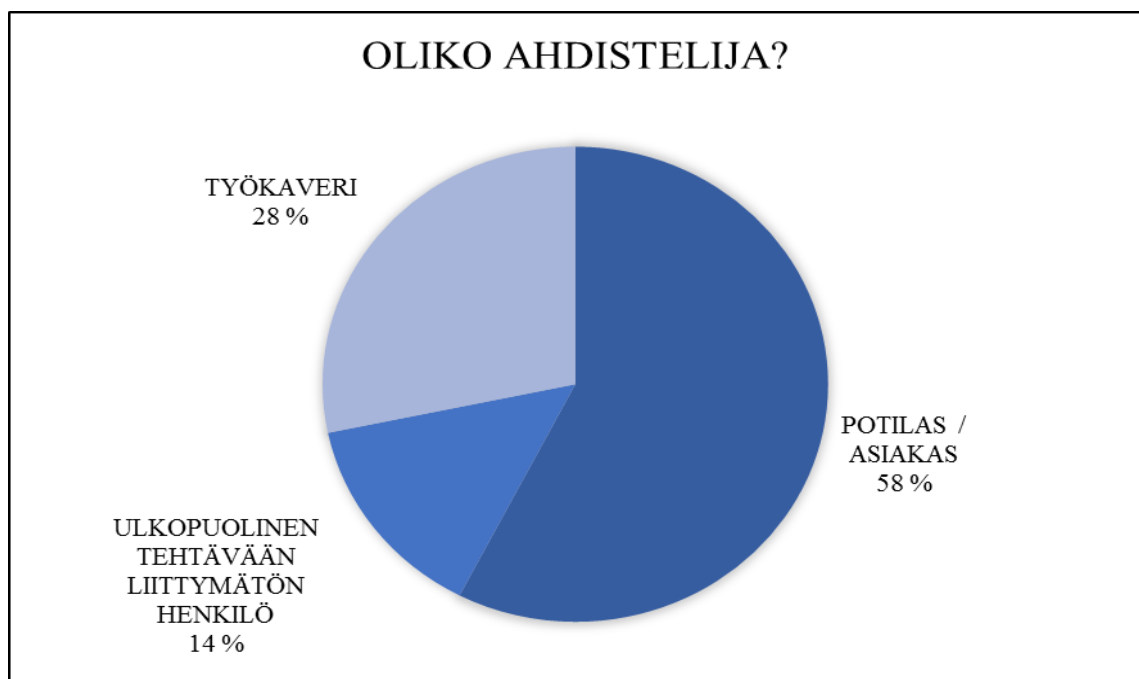
Kuvio 1. Tutkimukseen osallistuneiden henkilöiden määrä ja sukupuolijakauma.

Kyselyyn vastanneista selkeästi eniten seksuaalista häirintää kokivat ensihoitajat (Ks. kuvio 2.)

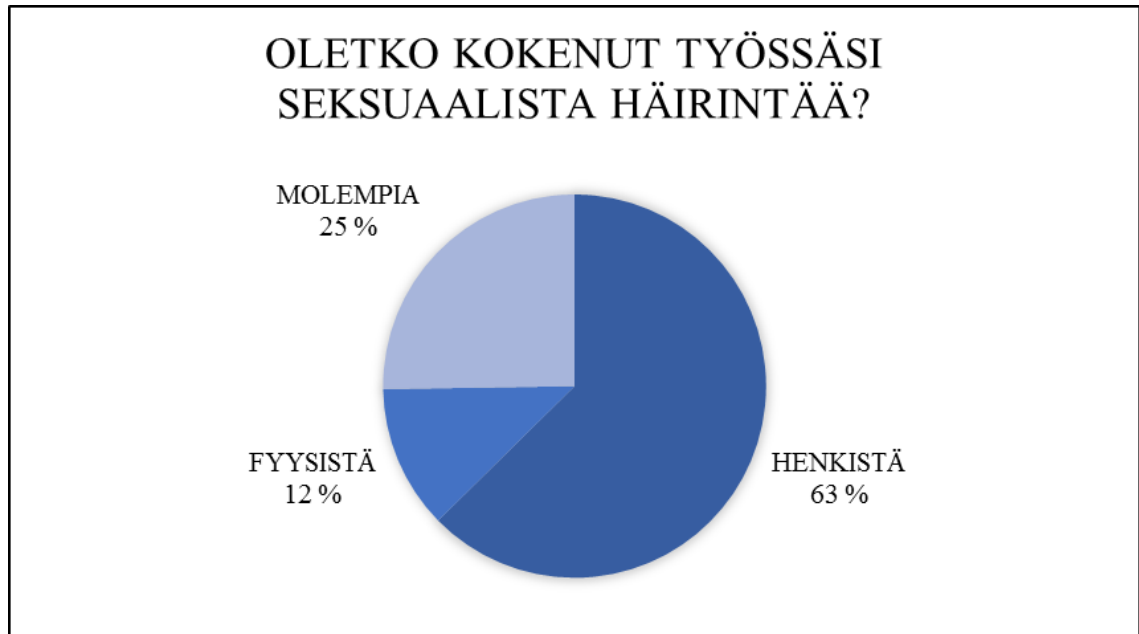
Kuvio 2. Missä roolissa merkinnän tehneet on häirintää kokiessaan olleet.

Häiritsijät ovat sekä työkavereita (28 %), potilaita (58 %), että ulkopuolisia henkilöitä (14 %) (Ks. kuvio 3).

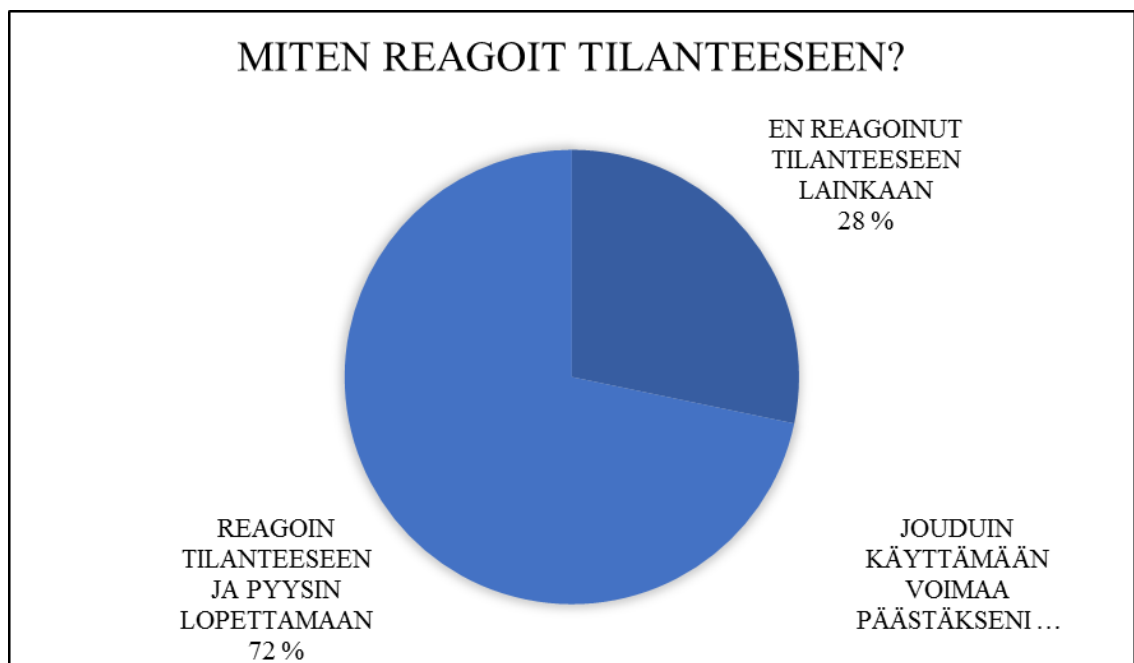
Kuvio 3. Missä roolissa ahdistelija on ollut?

Häirintää on sekä fyysistä (12 %), että sanallista (68 %) ja näiden yhdistelmiä (25 %). Yleisin häirinnän muoto vaikuttaa siis olevan henkinen / sanallinen ahdistelu tai häirintä. (Kuvio 4.)

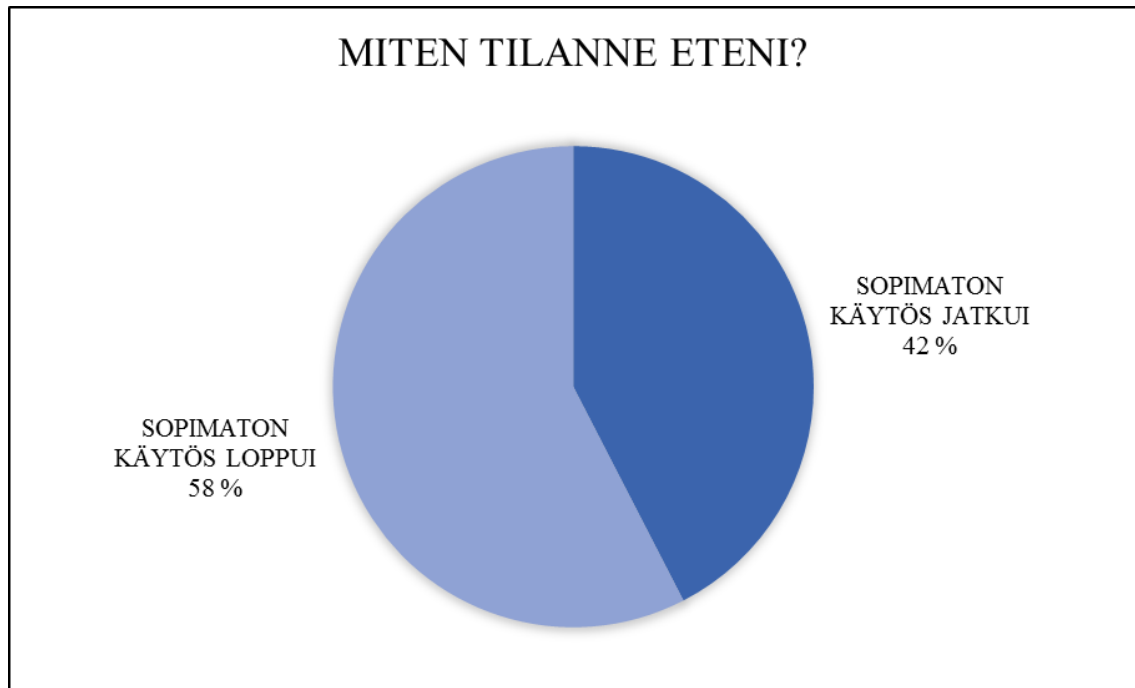
Kuvio 4. Minkälaista ahdistelua on koettu?

Suurin osa vastanneista (72 %) ilmoitti reagoineensa tilanteeseen niin, että pyysi lopettamaan. Tilanteeseen ei reagoinut lainkaan (28 %) vastanneista. (Kuvio 5.)

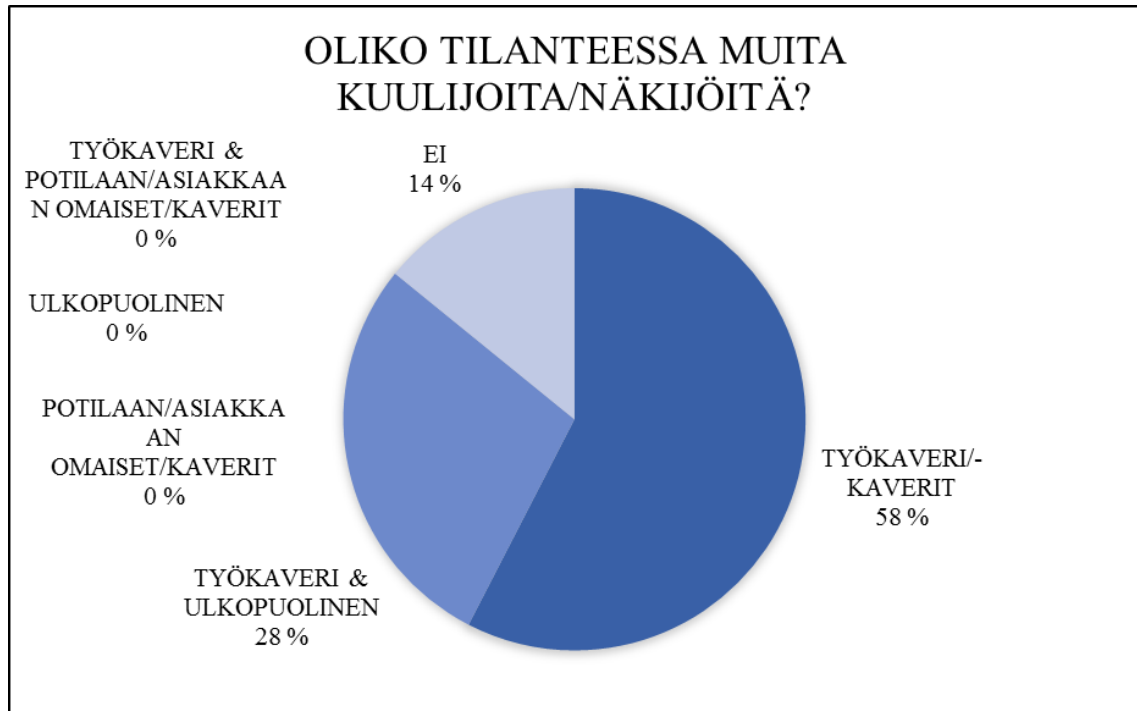
Kuvio 5. Miten ahdistelun kohteeksi joutuneet ovat tilanteeseen reagoineet?

Sopimaton käytös loppui pyydettyäessä (58 %) lähes yhtä usein kuin jatkui (42 %). (Ks. kuvio 6.)

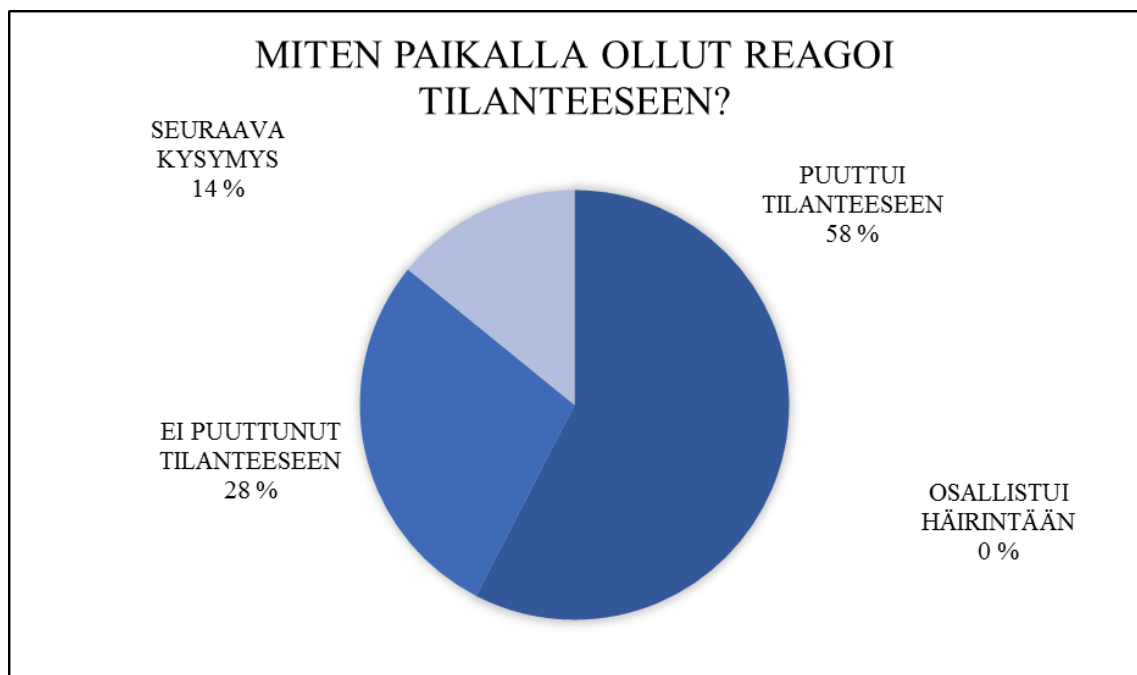
Kuvio 6. Miten tilanne eteni?

Tilanteen nähneitä tai kuulleita olivat useimmin työtoveri tai -toverit (58 %) tai työkaveri sekä ulkopuoliset henkilöt (28 %). Joissakin tapauksissa (14 %) ahdistelulla ei ollut sivullista näkijää tai kuulijaa. (Kuvio 7.)

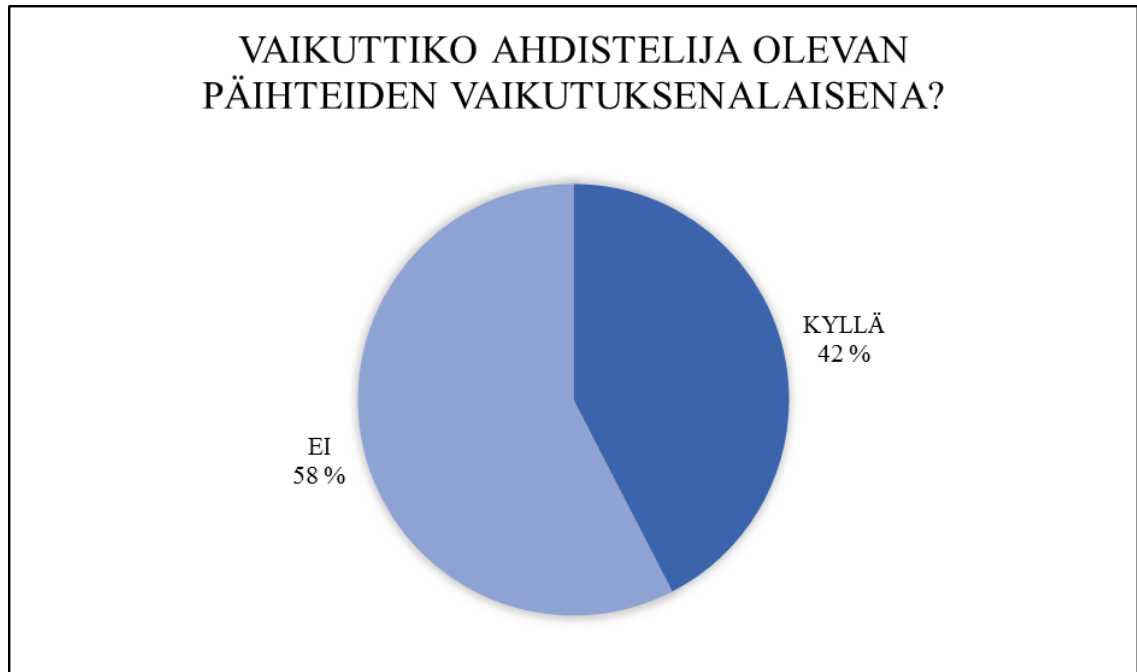
Kuvio 7. Onko ahdistelutilanteessa ollut ulkopuolisia näkijöitä tai kuulijoita?

Paikalla olleista kuulijoista 58 % puuttui tilanteeseen, 28 % ei puuttunut lainkaan ja 14 % vastaajista oli jättänyt vastaamatta tähän kysymykseen (ks. kuvio 8).

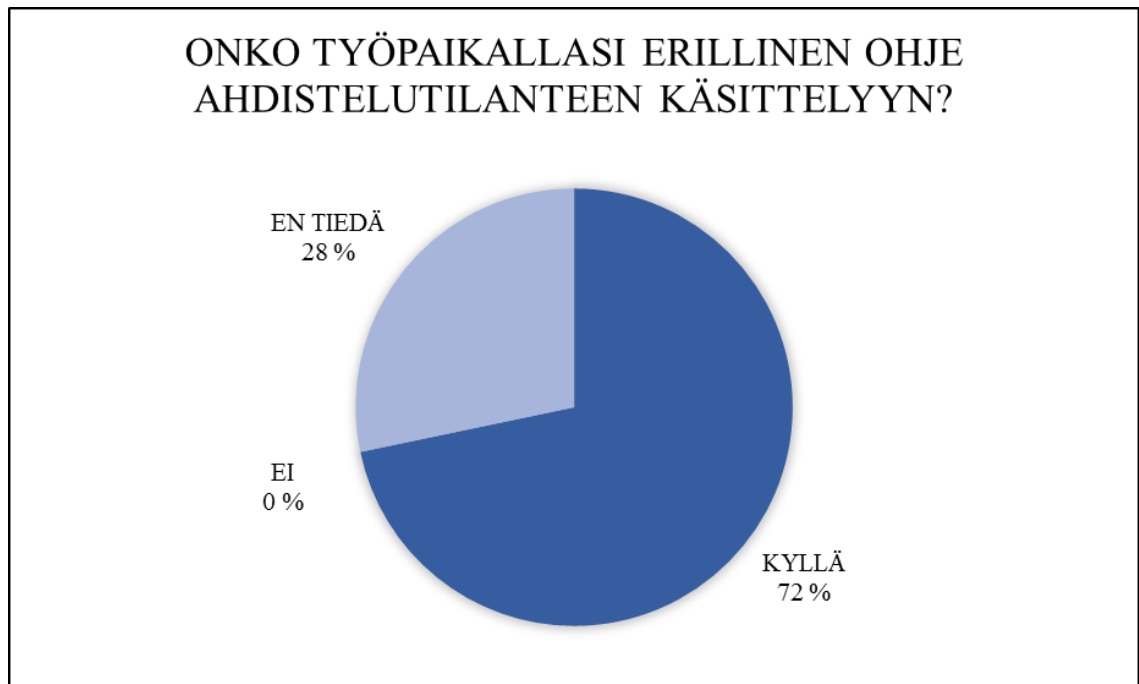
Kuvio 8. Miten ulkopuolinen näkijä on reagoinut tilanteeseen?

Päihteiden vaikutuksenalaisena oli keskimäärin puolet ahdistelijoista (42 %) ja keskimäärin puolet vaikutti olevan selvin päin (58 %). (Ks. kuvio 9.)

Kuvio 9. Onko ahdistelija ollut mahdollisesti päihteiden vaikutuksenalaisena?

Tutkimuksessa kysyttiin, onko merkinnän tehneellä henkilöllä työpaikallaan ohjeistus, kuinka tehdä ilmoitus seksuaalisesta häirinnästä. 72 % vastaajista ilmoitti, että työpaikalla on ohjeistus. 28 % vastaajista ilmoitti, ettei tiedä, onko ohjeistusta työpaikalla olemassa. Kukaan ei ilmoittanut, että minkäänlaista ohjeistusta ei olisi (ks. kuvio 10).

Kuvio 10. Onko kyselyyn vastanneilla tietoa oman alueensa pelastuslaitoksen ohjeistuksesta ahdistelutilanteiden käsittelyyn?

Kysyimme myös uhka- ja väkivaltatilanteiden ohjeistuksesta saadaksemme vertailupohjaa seksuaalisen häirinnän ohjeistukselle. Kaikki vastanneet ilmoittivat (100 %), että työpaikalla on ohjeet uhka- ja väkivaltatilanteiden käsittelyyn.

10 PELASTUSLAITOSTEN OMAT ILMOITUKSET JA TOIMINTAMALLIT

Koska kyselyyn on vastattu pelkästään Suomessa, selvitimme lisäksi kumppanuusverkoston koordinaattori Terhi Virtasen kautta tietoa kaikista Suomen pelastuslaitoksista (22 kpl). Tavoitteena oli selvittää, onko pelastuslaitoksille tehty ilmoituksia seksuaalisesta häirinnästä samalla ajanjaksolla kuin tutkimus tehtiin (1.6. - 31.10.2019) ja onko laitoksilla omat ohjeet tapausten käsittelyyn. Lokakuun viimeisellä viikolla saimme vastaukset 17 pelastuslaitoksesta, viisi (5) jätti vastaamatta. Ko. ajanjaksolle kahdesta laitoksesta ilmoitettiin häirintäilmoituksia tehdyiksi yhteensä neljä (4) kappaletta. Toimintamalliohjeet häirintätilanteissa löytyi 14 laitokselta vastanneista. Osassa ohjeista oli pelastuslaitosten omat ohjeet, osassa oli kaupungin ohjeet, joita pelastuslaitos noudattaa. Yksi laitoksista ilmoitti, etteivät tilastoi tai käsittele ilmoituksia lainkaan. Myöskään mitään ohjeita kyseessä olevalla laitoksella ei ole käytössä.

Kumppanuusverkoston kautta saatu tieto pelastuslaitosten omien merkintöjen määrästä kertoo, että vaikka vastaamatta jättäneet laitokset vielä ilmoittaisivat omat merkintänsä ja ilmoituksia olisi tehty, voimme silti arvioida, että kynnyks ilmoitusten tekemiseen on matalampi tai ilmoituksen tekeminen on helpompaa Rescuebasen kautta, koska saimme kyseisellä menetelmällä enemmän vastauksia tutkimukseen.

11 RESCUEBASE TUTKIMUSALUSTANA

Tutkimus osoitti, että tutkimusalustana Rescuebase toimi hyvin. Sovellus ei kaatunut kertaakaan käytössä sen jälkeen, kun tutkimus oli avattu. Lisäksi se mahdollisti tutkimustulosten raportoinnin haluamallamme tavalla eli antoi tulokset suoraan numeraalisina arvoina sekä laski ne myös prosentteina. Pystyimme myös seuraamaan tutkimukseen tulleita vastauksia reaaliajassa.

Tutkimuskysymyksiä syötettäessä ainoat ongelmat kohdentuivat kysymysten ja vastausten ristikkäisyyksiin, esimerkiksi haluttaessa vastaus englanniksi saattoi applikaatio antaa vastausvaihtoehdon ruotsiksi. Tämä ongelma oli kuitenkin helppo ja nopea korjata, se ei itsessään viivästyttänyt tutkimuksen avaamista.

Tulevia tutkimuksia varten applikaation tutkimusosiota tulee kehittää siten, että tutkimus voidaan rajata haluamalleen roolille, ryhmälle ja maalle tai kielelle. Tutkimuksen alussa applikaatiossa kysyttiin tutkimukseen osallistuneilta syntymäaika ja sukupuoli. Tässä tutkimuksessa tiedoksi meille olisi riittänyt vastaajan syntymävuosi ja sukupuoli.

Jatkossa applikaatiota käytettäessä tutkimuksessa tulee itse tutkimuskysymykset testata isommalla testiryhmällä ja ehkä myös pidemmällä aikavälillä. Applikaatio osoitti kyllä toimivuutensa tutkimustyökaluna, mutta kun tutkimus on applikaatiossa avattu ja huomataan silloin mahdollinen virhe, sitä ei voida enää korjata, jos yksikin käyttäjä on siihen vastannut. Tällöin tulee tutkimus kokonaan poistaa ja laatia ja avata uudestaan. Näin jouduimme kerran toimimaan, ja vaikka virhe huomattiin samana päivänä kuin tutkimus avattiin, oli yksi käyttäjä jo ehtinyt tehdä merkinnän seksuaalisesta häirinnästä. Emme kuitenkaan voineet tätä merkintää laskea tuloksiin, koska samalla huomasimme virheen laatimissamme kysymyksissä. Virhe korjattiin heti mutta tutkimuksen vastauksen muuttuivat, jolloin ne eivät olisi olleet keskenään samanvertaisia. Tutkimusajankohta valittiin alkuun kesäkaudelle touko - elokuu mutta tutkimuksen aloitus viivästyi kuukaudella, joten tutkimusaikaa päätettiin jatkaa lokakuun loppuun. Kokonaisuudessaan tutkimusajaksi muodostui kesä - lokakuu eli yhteensä viisi (5) kuukautta.

12 POHDINTA

Tätä opinnäytetyötä aloitettaessa tuntui kaikki asiat kovin selkeiltä ja helpoilta. Tiesimme, mitä halusimme tutkimuksessa kysyä ja varsinkin se että halusimme koeponnistaa Rescuebasen toimivuutta tutkimusmenetelmänä. Tämä opinnäytetyö antoi tietoa siitä, että mitä helpompaa erilaisten merkintöjen tekeminen on, sitä varmempaa niiden tekeminen on. Tiedon kerääminen oli tarkoitus aloittaa toukokuussa 2019, mutta tiedonkäsittely applikaatiossa sekä uuden osion testaaminen viivästyi. Tämän takia tutkimusaika oli suunnitellun kuuden kuukauden sijasta viisi kuukautta. Tämä tutkimus ja menetelmä opettivat myös sen, että mikäli Rescuebasea käytetään vielä tutkimuksessa tiedonkeruumenetelmänä, tulee ennen lopullista käyttäjille aukeavaa tutkimusta tehdä isommassa testiryhmässä niin sanottu koeajo. Tällä hetkellä kerätystä tiedosta käsiteltiin vain pieni osa. Jos merkintöjä tehdään Rescuebaseen samanlaista vauhtia kuin viimeiset kaksi vuotta, sen antamat faktat osoittavat 5000 käyttäjän tuottavan 29000 altistumista savulle, 15000 vesisukellukselle, 900 altistumista kemikaaleille, 2200 traumaattista tehtävää, 110 seksuaalista häirintätapausta, 55000 testitulosta ja 10000 harjoitusmerkintää. Applikaatiolla olisi potentiaalia laajempaankin tutkimuksen tiedonkeruuseen ja analysointiin reaaliajassa. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että jos halutaan tutkia esimerkiksi erilaisia altistumisia ja niiden määriä, voidaan applikaatiota käyttää tiedon keräämiseen ja analysointiin. Lisäksi halutessa voidaan tehdä erikseen tutkimuksia. Applikaation tutkimusosio mahdollistaisi sen, että pelastuslaitokset voisivat hyödyntää kyselyosiota, vaikka pelkästään omalla alueellaan haluamalleen tiedonkeruulle. Rajaus voitaisiin tehdä koskemaan esimerkiksi kalustonhankintaa tai laitteiden toimivuutta ja tehdä kysely mielipiteistä applikaation kautta.

Tutkimuksessa kysyttiin vastaajilta syntymäaika ja sukupuoli. Jälkeenpäin meille olisi riittänyt numeraalinen tieto henkilön iästä ja sukupuoli. Arvioimme, että liian tarkka syntymäajan kysyminen saattoi vaikuttaa vastaamatta jättämiseen, vaikka ketään vastaajaa ei pystytty kohdentamaan.

Ajankohta valittiin tarkoituksenmukaisesti kesäajalle, jolloin ihmiset liikkuvat kaupungeissa ja ulkona enemmän kuin talviaikaan. Lisäksi jo aiemmin mainittu

anniskeluravintoloiden terassikausi oman kokemuksemme perusteella vaikuttaa ainakin verbaaliseen häirintään huutelun ja koväänisen kommentoinnin muodossa.

Jälkeenpäin ajateltuna kysymysten tulkintaa helpotti paljon se, että yksikään vastaajista ei ollut vastannut vapaaseen kenttään omin sanoin. Tämä myös kertoo mielestämme sen, että tutkimukseen on helpompaa vastata, kun on annettu yksinkertaiset vastausvaihtoehdot painikkeineen. Jokaisessa kysymyksessä oli vaihtoehtona vapaakenttä, johon ei kukaan vastaajista kirjoittanut mitään. Kysymyksiä laadittaessa peilasimme ajatuksia omiin kokemuksiimme perustuen ja mietimme, kuinka itse voisimme vastata ja millaisiin kysymyksiin. Kysymyksien määrä haluttiin pitää mahdollisimman vähäisenä, koska normaalisti kyselyt ovat mielestämme liian pitkiä ja vaikeaselkoisia. Pyrimme siihen, että kysymykset olivat mahdollisimman lyhyitä ja selkeitä. Lisäksi tiedämme sen, miten huonosti pelastuslaitosten pelastustoiminnassa työskentelevät henkilöt vastaavat erilaisiin tutkimuksiin ja kuinka usein niihin jää vastaamatta, huolimatta siitä, onko tutkimuskysymykset sähköpostissa vai valmiina tulosteina kahvihuoneen tai muun sellaisen pöydällä. Tällä tutkimusmenetelmällä tutkimuskysymykset eivät pääse unohtumaan, koska kysymykset alkoivat aina käyttäjän tehtyä häirintämerkinnän Rescuebaseen.

Aloitimme tämän opinnäytetyön suunnittelun loppuvuodesta 2018 ja tammikuussa 2019 oli aihe ohjaavalta opettajalta hyväksytty. Tämän jälkeen aloimme miettiä tarkemmin, mitä haluttiin kysyä ja miksi. Samalla mietimme kysymyksiä ja sitä, miten tutkimus toteutetaan Rescuebasessa. Logiikan, näyttöjen ja tutkimuksen oikea-aikaisen käynnistymisen rakentamiseen meni noin yksi kuukausi. Ensimmäinen koeversio saatiin testaukseen huhtikuussa 2019. Toukokuulla tutkimus siis avattiin Rescuebasessa, mutta jouduttiin sulkemaan virheen vuoksi. Touko - kesäkuun aikana eri pelastusalan julkaisut tekivät meistä haastatteluja tutkimukseen liittyen ja tarkoituksenmukaisesti ne julkaistiin juuri samoihin aikoihin, kuin lopullinen tutkimus kesäkuussa applikaatiossa avattiin.

Tutkimuksesta saatiin levitettyä tietoa hyvin pelastusalan julkaisujen kautta sekä sosiaalisessa mediassa. Lisäksi se, että kävimme suoraan aiemmin mainituille kurseille pitämässä lyhyen noin 10 minuutin esittelyn ja tiedotuksen Rescuebasesta ja alkavasta tutkimuksesta, toi varmasti haluamaamme näkyvyyttä kohderyhmille.

Kokeilumme perusteella päädyimme siihen lopputulokseen, että Rescuebase toimii tutkimuksessa aineistonkeräys alustana. Tiedossamme ei ole, että applikaatio olisi esimerkiksi kaatunut kertaakaan sitä käytettäessä, vaan haluttu tieto on saatu syötettyä aikaan ja paikkaan katosmatta. Lisäksi seksuaalinen häirintä on aiheena varmasti monille vaikea ja herkkä, joten uskoaksemme ilmoituksen tekemisen kynnyks madaltuu applikaation avulla. Tällä hetkellä tiedossamme olevista laitosten käytännöistä häirintään tai uhka- ja vaaratilanteisiin liittyvien ilmoitusten tekeminen on hankalaa ja aikaa vievää. Kun työntekijä tekee ilmoituksen, menee siitä välittömästi tieto esimiehille ja päällystölle. Rescuebase toimii kuitenkin täysin samalla tavalla, ja työntekijän tehtyä merkinnän menee siitä tieto välittömästi sille henkilölle, jolle tämä tieto kuuluu (esimerkiksi ryhmän altistumisvastaava, mikäli lupa tiedonjakamiseen on annettu käyttäjän toimesta), kukaan muu ei tätä tietoa saa. Jos tieto ohjataan menemään useammalle kuin yhdelle henkilölle, saadaan varmistettua, että annettu tieto menee varmasti eteenpäin ja siihen päästään reagoimaan.

Kesän aikana kirjoitettiin opinnäytetyön raporttia siltä osin, kuin voitiin ilman tutkimustuloksia. Tutkimus sulkeutui 31.10.2019, jolloin nähtiin tulokset kokonaisuudessaan ja niitä päästiin kirjoittamaan auki. Marraskuulla ensimmäinen versio opinnäytetyöraportista lähti tarkistukseen. Alun perin opinnäytetyön piti olla valmis ja esitettävänä joulukuussa 2019, mutta aikataulu oli kuitenkin lopulta liian tiukka ajatellen kieliäsen tarkistusta ja muita korjauksia vievää aikaa.

Kaikkienensa tämä opinnäytetyö toi toteen sen, mitä lähdettiin tutkimuksella hakemaan. Saimme kerättyä dataa siitä, että pelastusalla tapahtuu seksuaalista ahdistelua ja saimme onnistuneesti testattua Rescuebasea tiedonkeräysalustana. Lisäksi tämä tutkimus osoitti sen, että erilaisista altistumisista on matalampi kynnyks tehdä merkintä muutamalla napin painalluksella älylaitteella, jota käytetään muutoinkin useita kertoja päivän aikana, kuin tietokoneella täytettävillä, usein pitkillä ja kankeilla asiakirjoilla, joita pelastustoimessa käytetään.

LÄHTEET

Kauppinen, K. ja Purola, M. 2001. *Flirtti, Häirintä, Jännite*. Vammalan kirjapaino. Helsinki.

Miettinen, J. (2018) Kysely seksuaalisesta häirinnästä ja seksismistä työelämässä 10 eri akavalaista liittoa. Helsinki.

Pyykönen, M. Pyykönen, M. 2019. *Seksuaalinen häirintä työpaikalla*. Edita. Otavan kirjapaino. Helsinki.

S. A. Jahnke, C. K. Haddock, N. Jitnarin, C. M. Kaipust, B. S. Hollerbach and W. S. C. Poston, 2019. The Prevalance and Health Impacts of Frequent Work Discrimination and Harassment among Women Firefighters in the US Fire Service, Institute for Biobehaviorial Helath Research, Hindawi BioMed Research International, National Development & Research Institutes, Article ID 6740207. USA.

Tasa-arvolaki 1986/609. Laki naisten ja miesten välisestä tasa-arvosta. Annettu 8.8.1986. Viim. muutos 11.11.2016.

Tasa-arvo 2019. Tasa-arvoaltuutetun verkkosivut, www-dokumentti. <https://www.tasa-arvo.fi/etusivu>. 22.1.2019.

Tehy (2018). Seksuaalinen häirintä sosiaali- ja terveydenhuoltoalan työpaikoilla, Tehyn julkaisu, Paino Grano Oy. Helsinki.

Vilka, H. 2011. *Seksuaalinen häirintä*. PS-Kustannus. Jyväskylä.

Walker Jason, 2019, Workplace Bullying & Sexual Harrasment, Impact on First Responders, Scholar's Press Mauritius.

Ylönen, J. 2019. Ensihoidon työyhteisössä esiintyvä seksuaalinen häirintä. Opinnäytetyö, ylempi AMK. Savonia ammattikorkeakoulu, Ensihoidon johtamisen tutkinto-ohjelma. Viitattu 11.8.2019.

LIITTEET

Liite 1: Privacy Policy Rescuebase register

Privacy Policy
RESCUEBASE USER REGISTER

RESCUEBASE Oy ("Controller") respects your privacy and is committed to safeguard the privacy of those persons ("User") using "Controller's" online service "Rescuebase", available from Apple's 'App Store', Google's 'Google Play' and <https://app.rescuebase.net/> ("Service"). This Privacy Policy provides "Users" information on how the "Controller" processes their personal data and how the "Controller" protects the same. Personal data refers to personally identifiable information, such as name, address and email address.

We encourage the "User" to read this document before using the "Service". If you do not agree with the terms, do not access or use the "Service" or any other aspect of "Controller's" business.

1. The purpose of processing the personal data

Personal data may be processed for the purposes of using, maintaining and developing the "Service". The "Controller" commits to adhere to the provisions of the Personal Data Act and other such applicable laws and regulations pertaining to the processing of personal data, as well as process personal data in compliance with good processing practice. The "Controller" will pursue to take appropriate measures in order to prevent unauthorized access to personal data, any inappropriate use thereof and any possible inaccuracies. All personnel processing personal data are obliged to keep such information strictly confidential.

2. Content of the register and accuracy of personal data

The register will consist of the following information:

- Username as pseudonym

- Email address

Optional information is first name, last name, vacancy number, phone number and location.

Pseudonym and email address will be collected from “Users” when they sign up for the “Service”. On “Service”, your pseudonym, first name, last name, vacancy number and phone number are always listed publicly to other users of the “Service”. The “Controller” may, at its own initiative or upon a “User’s” request complement, correct or delete incomplete, inaccurate or outdated personal data.

3. Disclosed data

The “Controller” will not disclose personal data stored in the register to third parties for direct marketing, market research, polls or public registers. In exceptional circumstances personal data may be disclosed to third parties if required under any applicable law or regulations or order by competent authorities, or in order to enforce the terms of service and to investigate possible infringing use of the “Service” as well as to guarantee the safety of the “Service”. The “Controller” may use external service providers to provide technical solutions for processing stored data and access the stored data by using a technical interface.

4. Data protection and the principle how the personal data is secured

The register will be maintained in external service providers’ servers with appropriate safeguards, such as password protection, granting the access to the stored information

only to the “Controller”. The register is protected by appropriate industry standard, technical and organizational safety measures. The database will be accessible only to those persons expressly authorized by the “Controller”.

5. Information on the processing of personal data

A “User” is entitled to review any information collected on him/her and stored in the register once per year free of charge. When a “User” wishes to use the above right to review stored information, the “User” should send a signed request thereof to the “Controller” using the contact details below. A “User” may also review any information collected on him/her and stored in the register independently by using a technical interface, username and password, and update and modify the stored personal data.

6. Changes to the Privacy Policy

The “Controller” may change this Privacy Policy from time to time, and in the “Controller’s” sole discretion. All changes hereto will be made available on this page, which is why the “Controller” encourages “Users” to frequently check this page for any changes to its Privacy Policy. Changes hereto will not prejudice “Users” rights without their consent. The “Controller” will inform the “Users” of material changes by sending an email or other such applicable way. If you disagree with the changes to this Privacy Policy, you should delete your “Service” account.

7. Age Limitations

To the extent prohibited by applicable law, “Controller” does not allow the use of our “Service” by anyone younger than 18 years old. If you learn that anyone younger than 18 has unlawfully provided us with personal data, please contact us and we will take steps to delete such information.

8. “Controller” and the person in charge

The “User” may at any time contact the “Controller” at the address below.

RESCUEBASE Oy

Business ID

FI-26251529

Chief Privacy Officer

Mr. Jukka Huttunen

Email

contact@rescuebase.net

Website

www.rescuebase.net

Liite 2: Tutkimuskysymykset ja vastausvaihtoehdot

TUTKIMUSKYSYMYKSET JA VASTAUSVAIHTOEHDOT

1. Oletko kokenut työssäsi seksuaalista häirintää?

HENKISTÄ

FYYSISTÄ

MOLEMPIA

2. Oliko ahdistelija?

POTILAS / ASIAKAS

ULKOPUOLINEN TEHTÄVÄÄN LIITTYMÄTÖN HENKILÖ

TYÖKAVERI

3. Miten reagoit tilanteeseen?

EN REAGOINUT TILANTEESEEN LAINKAAN

REAGOIN TILANTEESEEN JA PYYSIN LOPETTAMAAN

JOUDUIN KÄYTTÄMÄÄN VOIMAA PÄÄSTÄKSENI

TILANTEESTA IRTI

4. Miten tilanne eteni?

SOPIMATON KÄYTÖS JATKUI

SOPIMATON KÄYTÖS LOPPUI

5. Oliko tilanteessa muita kuulijoita/näkijöitä?

POTILAAN/ASIAKKAAN OMAISET/KAVERIT

TYÖKAVERI/-KAVERIT

ULKOPUOLINEN

TYÖKAVERI & ULKOPUOLINEN

TYÖKAVERI & POTILAAN/ASIAKKAAN OMAISET/KAVERITEI

6. Miten paikalla ollut reagoi tilanteeseen?

PUUTTUI TILANTEESEEN

EI PUUTTUNUT TILANTEESEEN

OSALLISTUI HÄIRINTÄÄN

SEURAAVA

7. Vaikuttiko ahdistelija olevan päihteiden vaikutuksenalaisena?

KYLLÄ

EI

8. Onko työpaikallasi erillinen ohje ahdistelutilanteen käsittelyyn?

KYLLÄ

EI

EN TIEDÄ

9. Onko työpaikallasi ohjeet uhka- ja väkivaltilanteen käsittelyyn?

KYLLÄ

KYLLÄ (SISÄLTÄÄ MYÖS AHDISTELUTILANTEEN
KÄSITTELYN)

EI

EN TIEDÄ

10. Rooli?

PALOMIES

PALOESIMIES

PALOMESTARI

PALOTARKASTAJA

ENSIHOITAJA

11. Maa?

SUOMI

ENGLANTI

RUOTSI

RANSKA

SAKSA

PORTUGALI

ESPANJA

KANADA

USA

VIRO

NORJA

MUU